Sal 2 — Hejmar 36

Duşemb 24 Kanûna Paşîn 1944

ROJA NÛ

Kiriyariya Roja Nû; ji bona erdên Sûriye û Libnanê; 10 lîreyên Sûrî; ji bona welatên din 2 lîreyên ingilîzî. Bihayê Hejmarekê: 10 Qemerî.

XWEDÎ Û GERÎNENDE: MÎR Dr. KAMIRAN ALÎ BEDIR-XAN

Dîwan û gerînendeîariya Rojnamê: Bêrût-Birc; Weqif Tabet, Telefona Dîwanê: 74-04; Telefona Mala Xwediyê Roja Nû: 84-41. Edresa telg: Bêrût-Rojanû.

CENG & SIYASET

DEWRAN

BÛNEBÛNÊN DINYAYÊ

Serekwezîrê Brîtanî Mister Çorçil

Bi şabûniyeke mezin hatiye dîtin ko Mr. Çorçil piştî nesaxiyeke giran, gihaye xweşiyê, û bi selamatî vegeriyaye Londrê.

Hizûra wî li payetextê, nemaze di wî wextî de, hêja ye.

Eniya diwemîn ber bi vebûnê ye. Pirsa Ûris û Polonî de Mr. Çorçil karine hêja dikare pêk bîne. Jê pê ve Serekwezîrê Brîtanî gerewê azahî û serbestiya miletên Dinyayê ye.

100.000 Balafir

Karxane û destgehên emerîkanî ser ji hev û du disînin. Li gora nûçeyên dawîn îsal febrîqeyên emerîkanî sed hezar balafiran çêkin. Dîsa vê salê ji destgehên emerîkanî 25 milyon (25.000.000) ton mezin wapor derkevin û bikevin behrê.

Eniya Behra Spî

Ceng di nav berf û baranê de li eniya talyanî ji nû ve germ bûye. Yekîneyên brîtanî û frensizî gelek gund û avahîgeh standine, li ava Gariglianoyê derbaz bûne û ji aliyê din gihane pêşiya Kassinoyê. û Mintorno ketiye destê wan. Leşkerên kenadî dest bi êrîşeke mezin kirine.

Refên Hevalbendan di vê eniyê de arîkariya qiwetên xwe ên reşayiyê dikin û yekîneyên stolên brîtanî û emerîkanî ên sivik, şargeh û çeperên dijminan yên peravên Edriyatîkê tim û daîm didin ber gullan.

Xebata Welatperweran

Di hemî erdên Ewripayê de miletên hêsîrketî, dev ji berberiya dijminên erd û welatê xwe ne kişandine û di Yugoslavya, Frense, Yewnanistan, Belçîqe û erdên din ên vegirtî de, di nav bira wetenperwer û elemanan de şer, qomand û teşxeleyîne mezin çêdibin.

Eleman pênc hezar polîs û komîserên bajarê Kopenhagê— paye textê Denîmarqayê — bi tometa ko arîkariya welatperweran dikin girtine û avêtine zêndana û polîsên elemanî bi xwe ketine şûna wan.

Xelkê Ewripayê ji bona azahî û serbestiya xwe her tiştî dikin û ko hewce bû di riya welatê xwe de dimirin.

Ev şer, şerekî zor û têr tirs e, canfîdakariyê dixwaze, lêbelê miletên ko welat çi ye nas kirine, di vê riya he de, her fîdakariyê dikin, û ji wan re tu fidakarî ne mezin e.

Eniya Sovyetistanê

Ev çend roj in ko di Sovyetistanê de şerê zivistanê digihe dewra xwe a zeximtir. Di eniya rûsî de, ji Lenîngradê û heta Behra Reş bi milyonan şerevanî li hev û du dixin.

Îro deh roj in Bêrlînê qala êrîşên Ordiya Sor dikirin, êrîşên ko di bakurê eniya rohelêt de çêdibûn,

Danezanên rûsî ên dawîn elam dane ko Ordiyên sovyetî li nîroyê Oranien bewmê, nîzingî Lenîngradê, û li bakurê Gola Ilmenê dest bi êrîşan kirine û xetên elemana ên xurt asêkirî, di hêla Novogradê de şkênandine. Li Novokotelnikî jî Ûris êrîşên xwe pêş ve dajon, û Ordiya Sor berê xwe dide erdên Estonya û Letonyayê.

Heke qesda sovyetî di pêşiya Lenîngradê de çû serî, Fenlandya biderbekî dikare bikeve tengiyeke dijwar.

Ji aliyê din, di nîroyê avraz û pengavên Pripetê de pêşveçûna Ordiya Sor dom dike; her çend jî di roavayê Sarniyê de, meşa Ordiyên sovytî giran bûye: lê belê li wê ji yekîneyên sor Rovno xistine tengiyê.

Di Enişka Dnieprê de

Ordiyên elemanî cehdine mezin dikin, û dikin pêşveketina qiwetên rûsî ber bi hêla Bug û sînorên Romanyayê ve bi sekinînin. Wehrmaxt, nemaze di Krîvoi—Rog û Nîkopolê de, hêj bêtir pêdide erdê û li wan her du deran de cehdên mezin dike.

Di nîzingî Bugê de û der axa Vinitza û Umanê yekîneyên Von Manşteyn bi xurtî dirêjî Urisa kirine, lê nikarî bûn bostekî erd bistînin. Di wan êrîşan de zererên elemana ecêb giran in.

Heke mina êrîşên Kievê, ev êrîşên elemenî jî şikiyane û pêşveçûna Ordiya Sor a bräskîn dom kir, qiwetên elemanî wê bêne avêtin kû, kes nikare bibêje.

Eleman hêdî, hêdî tên pêşiya wê dema ko mirin û saxiyê ji hev vediqetîne.

SOVYETISTAN - POLONYE

LONDRE— Piştî ko Ordiya Sor ketiye axa Polonyayê, Hikûmeta Sovyetî gotarek belav kiriye û pê elam daye ko erdên Rûsya Gewir û yên Ukranyayê û hin erdine din ko destê hikûmeta polonî de bûn, divê vegerin Sovyetistanê; û Polonya ji axa Germanistanê birên ko li gora dîrok û tarîxê erdê polonî ne, bistîne. Hikûmeta Polonyayê li vê gotarê vegerandiye û gotiye ko îro yekîtiya hemî Hevalbendan şertên zefer û serfiraziyê ne û li ser pirsên ax û sînoran piştî şerî, hevalbend dikarin li hev bên, û her du dewlet Sovyetistan û Polonya nemaze bi navçîtiya Emerîka û Brîtanya Mezin vê pirsê dikarin safî bikin. Hikûmeta Sovyetistanê li gora danezana xwe a duhî bi vê teklîfa Polonî qîma xwe ne aniye û hêj bêtir li Polonyayê dişidîne.

MISTER DUF CUPER

CEZAYIR— efîrê Brîtanya Mezin Mr. Duf Koper, bi awakî resmî bi hafa General De Gol ketiye. Komîserê dervekariyê M. Masiglî jî lê bû.

Duhî Evarê di bin serekiya General De Gol de, lebatên Komîte Frensizî a xelasiya Welêt civanek danîn. Serê sibehê Sir Harold Mak Milan û General Wilson bi hafa General De Gol keti bûn.

LONDRE— Rojnama rûsî Pravda qala civanekî kiri bû yên nimînendeyên brîtanî û Von Ribentrop, wezîrê elemanî ê dervekariyê. Wezareta brîtanî ê dervekariyê derew bi alî vê nûçeyê ve dide.

NÛ-YORK— Rojnameyên emerîkanî bi civanê Mr. Çorçil û General De Gol gelek dilxweş bûne. Rojnama Nû-York Teymis texmîn dike ko civanên Mr. Çorçil, General Eyzenhower û civanên Çorçil — De Gol li Efrîqa Bakurî, xuyanî dikin ko dawiya elemana nîzing dibe.

PARÎS— Herwekî Radyoa Parîsê elam dide di Paris û dora wê de eleman û xulamên di wan 371 welatperwerên Frensiz girtine û avêtine zêndana.

LONDRE— Nêçîrvanên brîtanî şevêçûyî di nîzingî peravên Skoçyayê de bombeavêjeke elemanî anîne xwar.

MOSKÛ — Dinav sê hefteyên dawîn de, der eniya Ukranyayê sed hezar şerevaniyên eleman hatine kuştin, û di vê navê de 2.800 tangên elemanî hatine xira kirin.

LONDRE— General Brandî, serdariya eskerên emerîkanî yên eniya diwemîn wê bike; ew 50 salî ye û cengên Tûnis û Sicîlyayê de fermandariya Ordiyan kiriye.

NÛ-DELHÎ— Di axa Birmanyayê de li rohelatê Mayuyê, eskerên Hevalbendan 3 kîlometiran pêş ve çûne; her çend jî Japona dikirin bi rik pê bidin erdê.

Bombardimanên Hewayî

LONDRE— Danezaneke resmî elam dide ko refên brîtanî ji bombeavêjên Tîfon bihevketî di Frensa Bakurî de li depoxaneyên eskerî xistine, tu xesar ne gihaye mekîneyên brîtanî.

CEZAYIR— Eskerên Ordiya Pêncan ji nû ve pêş ve çûne; çeper û kozikên nû vegirtî yên Troçiyoyê hatine qaim kirin; pêşmêrên me gihane çemê Rapidoyê. Refên Hevalbendan dirêjî zeaf hêjagehên dijmina ên eskerî kirine û nemaze li Klagenfurtê xistine. Çekê hevalbendan ê hewayî jê pê ve hêjagehên Zora, Orte, Ternî, Osopo û Tilorbayê dane ber derbên xwe.

136000 Ton Bombe

LONDRE— Wezîrê brîtanî ê cengî Sir Arşîbal Sinkler gotiye ko par, bombeavêjên emerîkanî 136 hezar ton bombe avêtine axa Germanistanê.

CEZAYIR— Komîte frensizî a xelasiya Welêt duhî êvarê di bin serekiya general De Gol de civanek danî.

BERN— Rojnameyên elemanî di pêşiya taluka bombardimanên Hevalbendan de nav di xelkê Berlînê didin û dibêjin ko xelk divêtin zaroyên xwe bişînin gund û avahîgehên dûrî payetextê elemanî.

LONDRE— M. Lebediev, sefîrê Sovyetistanê ê nû, li ba Hikûmeta Çekoslovakyayê name danîna xwe duhî qedimandiye serek Benes.

LONDRE— Hemî rojnameyên êvarê yên payetextê brîtanî, qala serfiraziya eskerên frensizî di Eniya Talyanî de dikin û bi gotinine hêja qedrê mêrxasiya wan digirin.

QAHIRE— Qiwetên yugoslavî yên azahî û serbestiyê di Bosne û Xirvatistanê de, bi xurtî şerê dijmina dikin.

VÎŞÎ— Hemî medrese û dibistanên Sofyayê, heta dawiya şerî deriyên xwe girtine.

SED HEZAR BALAFIR

WEŞINGTON— Karxaneyên emerîkanî îsal ji sed hezarî bêtir balafira çêkin.

LONDRE— Mr. Çorçil wextekî nîzing de, di pêşiya civatmiletê Brîtanî de qala rewişa ceng û cihanê bikin.

DANEZAN

CEZAYIR— Qerargeha Hevalbenda a mezin li Efrîqa Bakurî dide zanîn: di peravên Adriyatîkê de, eskerên kenadî, her çend jî elemana dikirin bi xurtî pê bidin erdê, ew şkênandine û pêş ve meşiyane.

Di eniya Ordiya pêncemîn de jî yekîneyên hevalbenda ber ve hatine, eskerên frensizî San Elia standine. Refên hevalbendan bi awakî xurt Prato, Pantasievo û Arezo bombardiman kirine. Bombeavêjên navhincî zor dane Şibarabal, Vitorvo û Orteyê. Nêçîrvanên bombeavêj li şargeh û çeperên qiwetên reşayiyê dane. Çekê hevalbenda ê hewayî dok û depoxaneyên Anzio û Poloyê dane ber bomban. Derbên me di bendera Sibenikê de li waporeke barkêş ketine, ew wapor teqiyaye. Balafirên me bi selametî vegeriyane warên xwe.

WEŞINGTON— Pispor dibêjin ko wextekî nîzing de, di ser axa Ewripayê re şerine hewayî ên xurt, ji yên berî mezintir çêbibin; û heye ko 3.000 balafirên Hevalbendan têkilî wan êrîşan bibin. Cara dawîn çekê Hevalbenda ê hewayî bi 1.300 balafiran dirêjî axa Germanistanê kiri bû.

www.arsivakurd.org

DEMA NIHA

DEWLETÊN BELQANA

STOKHOLM— Rewişa Romanya, Mecaristan û, Bilxaristanê hin bi hin girantir dibe. Ji alîkî Ordiya Sor nîzingî Dniestrê tê, ji aliyê din Bilxaristan û hêjagehên erdê Belqana ên din, bi derbên refên Hevalbendan perîşan û bêhal dikevin û, jê pê ve her sê hikûmetên Balkana dizanin ko Hevalbend dikarin bi qiwetine mezin dirêjî axa Yugoslava an Yewnanistanê bikin û wan erda bistînin.

CEZAYIR— Eskerên frensizî yên Ordiya Pêncemîn rex riya Akua—Fondala— Sandiyayê ve pêş ve diçin; wan zehf bilindahiyine bêja vegirtine. Di nav bira eskerên frensizî û San Eliya yê de, çend sed mêtir bitenê ma ne.

MELBURN— Qerargeha Hevalbendan a mezin li Pesifîka nîro-roavayî elam dide: Pêşveçûna leşkerên Hevalbendan dom dike qiwetên Ewistralî gihane dera ko ji Saîdorê —serpira emerîkanî— 80 kîlomêtir dûr e.

LONDRE— Sefîrê Brîtanya Mezin li Spanyayê Sir Samuel Hor bi diyarî wezîrê spanî ê dervekariyê, General Jordan ketiye, û protestonameyek daye wî li ser rêkirina sendûqên pirtiqalan ko têde bombeyên, piştwextekî teqandinê hebûn.

DI ENIYA SOVYETI DE

STOKHOLM— Herwekî pêşekarê elemanî ê eskerî bi xwe dibêjin eniya sovyetî de, ro bi ro rewişa Ordiya elemanî hêj girantir dibe. Generalê elemanî Jaşke duhî êvarê di radyoa Berlînê de digot: Qiwetên ko Ordiya Sor têxe qada şerî ji yên me zehf bêtir in. Ordiya elemanî hewcedarî eskeran e, xort an pîr, ev ne xem e, esker, esker divêtin. Jin û zaroyên me divê hêj bêtir herin destgeh û karxanan û mêrên hêj bi şûnda mayî berê xwe bidin eniyên şerî. Serekên elemana şêwir û mişawirên giran datînin û hawar û gaziya wan di nav Germanistanê de bayê tirs û dehşetê radike.

Strana Kurdî

SÊVOKA HECI

—1—

Tev lo dilo, tim lo dilo, dil bi kulo dilo !..

Ya bo dilê min dibiyê, sed carî dilê min dibiyê,

Şevkê çîçeka cinî emrî ser cina kiriyê, danî bûn şêwir û mişawira, Mîr Mehmûdê cindî û Sêvoka Hecî.

Emrî ser Tozo û Domo û Tûtino kiriyê;

Şev li nîvê şeva saet li şeşa

Berê xwe dane bajarê Tûnis û Xedra

Rahiştî bûn, textrewanê Sêvoka Heciyê

Anî bûn li Odeka mîr Mehmûdê cindî,

Lawê mîrekê Palo daniyê.

Tev lo dilo, tim lo dilo, rezîlo dilo, dil bi kulo dilo !..

Mîr Mehmûdê cindî, şev li nîvê şevê,

Saet li şeşa, çavê xwe je xewa şêrîn vekiriye, nêrî ko textrewanek li tenişta textrewanê wî ye.

Mîr Mehmûdê cindî ecêbek mezin diyê,

Rabû çavê xwe ji xewa şêrîn vekiriyê

Di ser wî textrewanî re sekinî li wî şexsî dineriyê;

Nêrî, sibhan-elah ji emrê ilahiyê, qîzek li ser vî textî raketiyê...

Ming heyvik çarde şevî yê,

Hêdîka Mîr Mehmûdê Cindî destmal ji ser rûyê wê da aliyê,

Ewê qîzê çavê xwe, ji xewa şîrîn vekiriyê;

Ji Mîr Mehmûd Cindî re go:

Ya xortê delal li cihê xwe rûnê

Ev ne wezîfeta bav û kalê te ye, her li cihê xwe rûnê,

Namûsa hura pir giran e, eyara wê tuniyê, ma işê te li odeka bav û kalê min çi yê?

Mîr Mehmûde Cinde go:

Ya keça delal, tu î şaş î welatê bav û kalê min e, ez nema zanim tu ji ezmana daketiyê, û tu ji erda bi derketiyê, ez ne ma zanim, tu ne ins î û tu ne cin î ez ne ma zanim tu ji kuyê;

Heft deriyên hesinî li ber min xiliqandiyê, li ber devê derî, heye hezar û pênc sed nobetçiyê.

Tim lo dilo, tev lo dilo, dil bi kulo dilo!...

Sêvoka Hecî ban Mîr Mehmûdê Cindî dikiriyê û digo;

Ya xortê delal ... ev der welatê bav û kalê min e, navê min sêvoka Hecî ye,li ber destê min heye 1025 cêrî ye.

Tew lo dilo. tim lo dilo, rezîlo dilo!...

Mîr Mehmûdê Cindî go:

Ya dotê, heger wetenê bav û kalê te ye,

tu ê dengkî ban xidmetçiyên xwe kî...

Sêvoka Heciyê bi sê dengan ban cêrî û xizmetçiyên xwe kiriyê, kesî dengê xwe ne da.

Mîr Mehmûdê Cindî deng kir xulam û xizmetkaran, kir qîrîniyê...

Nêrî carkî li ber devê derî hemî li kurê bava ketiyê...

Wê gavê Sêvoka Hecî go: Ya Mîr Mehmûdê Cindî, ez ketim bextê te û Xwedê: namûsa hura pir giran e, eyara wê tuniyê.

Wê gavê Mîr Mehmûdê Cindî, ban xulam û xizmetkaran kiriyê go;

Ya xortên delal, herin li cihê xwe rûnin, mi xewnek ji xewnê şeva dîye,

Mîr Mehmûdê Cindî, li tenişta Sêvoka Hecî rûniştiye, ji xwe re dikin kêf û helakêr, bi helalî ye;

Heyanî ko xewa her diwa hatiyê, soz û qerar pev re dan, hinguliskên xwe pev guhertiyê.

Tew lo dilo, tim lo dilo, dil bi kulo dilo!...

Her kesî li textê xwe raketiyê

Çîçeka cinî emrî ser cina kiriyê hatin morika xewê xistin guhê

Mîr Mehmûdê Cindî û Sêvoka Heciyê.

Tew lo dilo, rezîlo dilo, dil bi kulo dilo!...

Tozo, domo û tûtino, şev li nîvê şevê, saet li şeşan, rahiştin textrewanê Sêvoka Hecîyê, berê wê dan bajarê Tûnîs û Xedra, li Odeka bav û kalê wê daniyê.

(ne qediyaye)

MIREKA CIHANE

MIRÊKA CIHANÊ MIRÊKA WÊNEYÊN ŞER Û AŞTIYÊ

Xebat - Fidakarî - Serfirazî - Serdestî

BALAFIRÉN ESKERKÉŞ

Ev balafirên he bê motor in, balafirên bi motor wan dikişînin û tînin cihên hewcedariyê. Balafireke bi motor dikare deh yên bêmotor dû xwe ve bikişîne. Di wan balafiran de 10 û ... esker bi çekên xwe ve bi cih dibin.

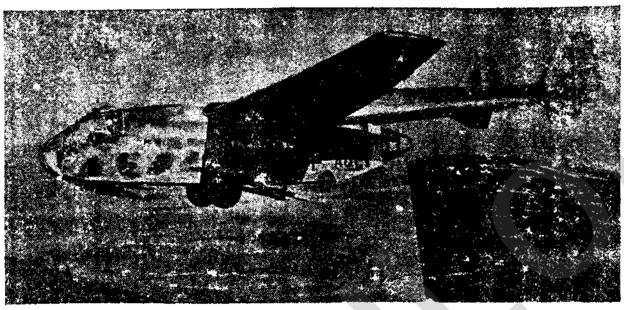

Gota: Go: 242 Balafireke Elemanî a Bêmotor; têde 21 Esker an 2.000 Kilo Bar Bi Cih Dibin.

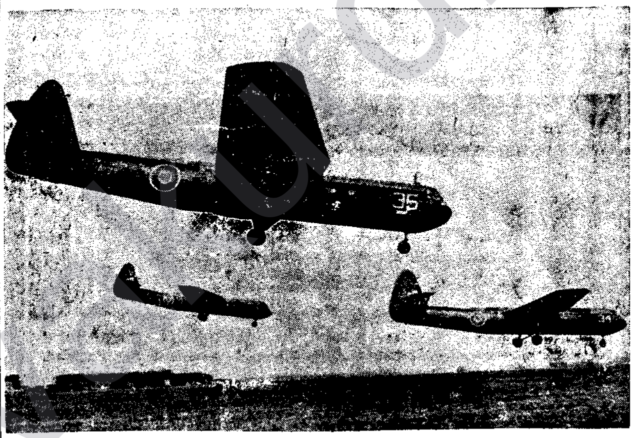

Horsa Glîder: Balafirên Bêmotor. Balafira Bi Motor Ya ko Ew Bi Têlekê Dikişandin, Têl Berda, Balafirên Bêmotor Dikin Dakevin Erdê.

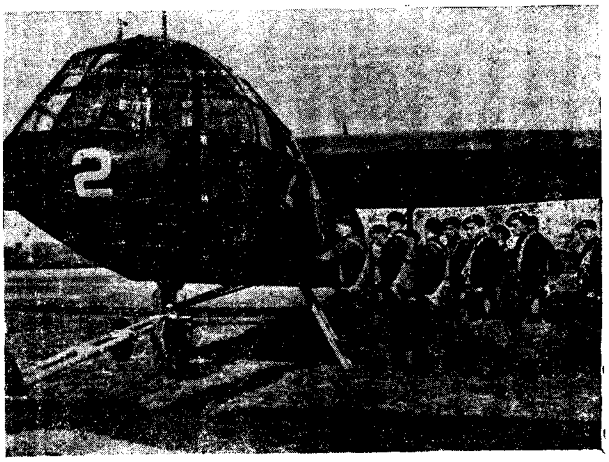

Ev Horsa Glider Dikare 28 Esker Biguhêze, Neqil Bike. Esker Pev Hev û Du Lê Siwar Dibin.

MOSKÛ— Şerê ko di pêşiya Lenîngradê de çêdibe, hin bi hin zeximtir dibe û wilo dixuye ko ev ceng wê bibe qomanda vî şerê cihanê î mezintir: leşkerên rûsî bi serfirazî zor didin dijmina.

General Katrù Vegeriyaye

BÊRÛT— Duhî General Katrû, Sergerînendeyê Cezayirê û Nimînendeyê Frensê li erdên Rohelati, hatine Bêrûtê. Zehf mirovdewletên frensiz, ingilîz û libnanî çûne balafirgehê, pêrgîna wî,

www.arsivakurd.org

2ème ANNÉE — LUNDI 24 JANVIER 1944 — NUMÉRO 26

LE JOUR NOUVEAU

Direction : Beyrouth Wakfs Tabet
Place des Canons Tél.. 74-04 et 84-41

QUOTIDIEN KURDE
Directeur - Propriétaire: EMIR Dr. KAMURAN AALI BEDIR KHAN

Le Numéro 10 P.L.S · Abonnement
Syrie-Liban 10 L.L.S. Etranger 2 L. Stgs.

Vers la Victoire

CHRONIQUE HEBDOMADAIRE DE LA GUERRE

L'offensive soviétique d'hiver semble approcher de son apogée. Comme prévu, elle a commencé au Sud, pour s'étendre graduellement vers le Nord. Maintenant, tout le front entre la Mer Noire et le golfe de Finlande est en mouvement. La nouvelle tournure de cette offensive nous ouvre de larges perspectives.

En dernier lieu, l'Armée Rouge a déclenché ses attaques à la fois à l'Ouest et au Sud de Léningrad et dans le secteur du lac Ilmen. Dans ces trois directions, le Haut Commandement russe vient d'enregistrer de substantiels succès qu'il exploite maintenant à fond. Ces attaques sont dirigées contre l'aile du Groupe d'Armée de Von Klucher. Les Soviets ont réalisé une double percée.

A l'Ouest de Léningrad, les forces soviétiques ont libéré Péterhof, ancienne Résidence d'Eté des Tsars. Au Sud—Ouest de la capitale nordique, les Russes ont pulvérisé les défenses massives de l'ennemi, prenant d'assaut Krasnoyé-Selo, transformé en place forte, qui autrefois, était le centre d'instruction des officiers tsaristes.

Plus au Sud, les troupes soviétiques ont enregistré, coup sur coup, des succès spectaculaires au Nord du lac Ilmen. Le lendemain de la percée des lignes allemandes, les Soviets ont pris d'assaut la ville historique de Novgorod, située à 100 kms. au Sud—Est de Léningrad. Novgorod est un centre ferroviaire dont partent 5 lignes de la plus hautes importance stratégique. Dans ce secteur, les troupes allemandes se retirent en désordre et Berlin signale que des centaines d'hommes s'écroulent, épuisés des fatigues de la retraite.

Relatant ce fait, l'«ETOILE ROUGE» écrit : « Les canons allemands à long rayon d'action qui détruisaient systématiquement les écoles, les instituts scientifiques et les innombrables batiments historiques de Léningrad, se trouvent maintenant aux mains de l'Armée Rouge». Ainsi, l'ennemi ne pourra plus s'acharner contre la ville qui lui a échappé, malgré les efforts gigantesques qu'il a fait pendant deux ans.

Les troupes du front de Léningrad reçoivent régulièrement du matériel qui arrive dans les ports de la Russie septentrionale. On précise a Moscou qu'on attendait que le terrain fut durci par le froid, pour faire rouler matériel et troupes jusqu'au front de Léningrad ou l'offensive devait être déclenchée. De l'aveu même des Allemands, le centre de gravité de la véritable offensive soviétique d'Hiver, est le front du Nord.

Entretemps, le général Rokossovsky poursuit son avance à travers les marais du Pripet.

Sur le front sud, Von Mannstein est en train de jouer ses dernières cartes pour éviter le désastre. Le Général Vatoutine menace de près les quelques lignes de communi cation qui restent encore aux divisions allemandes de la boucle du Dniepr et pousse en direction de la Roumanie, dont les gisements de pétrole ne sont plus qu'à 500 kms. de la ligne du front. En dés espoir de cause, Von Mannstein a passé à la contre-offensive au cours de la semaine dernière. Six jours durant, les fantassins et les blindés allemands ont piétiné sur place sur la rivière Bug, et après ces vaines tentatives, Berlin du avouer que les Soviets ont repris l'initiative. Le Général Dietmar a d'ailleurs lui même reconnu à Radio Berlin que le but de la contre-offensive allemande était d'enrayer l'avance russe.

Sur le front italien, les troupes françaises tiennent la vedette dans les communiqués alliés. Combattant avec les troupes de la 5ème Armée, les Français furent les premièrs à enfoncer les défenses de la «ligne Gustav» ligne qui protège Gassino qui à son tour couvre la route de Rome.

La rencontre de Marrakech constitue le gros événement de la semaine politique. Le Général de Gaulle a rencontré en territoire français M. Churchill, avec lequel il a eu de longues et cordiales conversations. Après avoir assisté au défilé de détachements français, M. Churchill a exprimé au Général de Gaulle son admiration pour la grande Armée Française rénovée, à la veille de la véritable bataille qui libèrera la France. On nous assure que cette rencontre marquera une nouvelle étape de la rapide renaissance de la France et de son empire.

L'un des sujets discutés à Marrakech fut l'armement des patriotes français, sur lequel le Général de Gaulle a particulièrement insisté, pour permettre aux organisations de la Résistance de coopérer, au moment décisif, à l'écrasement de l'ennemi. Le grand journal anglais« TIMES»discute longuement cette question, appuyant sans réserve la demande de fournir des armes aux patriotes français. K. B.

LES PETITES NATIONS ET LEURS FEDERATIONS

par **HUBERT RIPKA**
Ministre des Affaire Etrangères p. i. de Tchécoslovaquie

L'idée fondamentale du nationalisme moderne est la conviction que toute nation grande ou petite, a sa propre liberté et a son indépendance. On reproche souvent aux petites, nations leur nationalisme politique. Celui-ci, déclare-t-on, serait un élément de désintégration qui retarderait la formation de plus vastes unités politiques.

Je crois que les petites nations ne sont ni plus ni moins nationalistes que les grandes nations, et qu'aucune d'elles ne voudrait renoncer sans combat à sa souveraineté nationale. C'est l'Italie qui inventa le Fascisme avec son culte de la force, de la guerre et des méthodes machiavéliques placées au service du «sacro egoisme» national. C'est l'Allemagne qui produisit la caricature hideuse du nationalisme moderne, connu sous le nom de National Socialisme. Après la dernière guerre, l'Italie donna au monde Mussolini. L'Allemagne donna Hitler. Et la Tchécoslovaquie donna Masaryk.

Le nationalisme moderne avait pris naissance de la grande Révolution française. Depuis 150 ans, il a été l'un des mouvements les plus féconds et l'une des forces les plus constructives de notre époque. Loin de saper la collaboration internationale, le nationalisme constitue l'une de ses conditions essentielles.

Au cours des dernières années, nous avons assisté à un réveil du sentiment national dans le meilleur sens du mot. Une rétrogradation est presque impossible après l'expérience que nous a fournie cette guerre La perte temporaire de l'indépendance politique des pays occupés a donné une nouvelle ardeur à leur sentiment national. Seul le nationalisme des peuples opprimés a empêché Hitler d'organiser sa forteresse imprenabe. Le patriotisme exalté et le nationalisme ardent expliquent seuls les sacrifices immenses que les peuples subjugués ont accepté d'endurer à cause de leur désir de regagner leur indépendance nationale. Les masses opprimées auraient-elles trouvé la force nécessaire pour mener cette lutte invisible et souterraine, si on leur avait demandé de renoncer à leur indépendance nationale et de lutter en vue de défendre une vague confédération qui réunirait des peuples qu'on pouvait, quelques jours à peine auparavant, trouver des deux côtés de la barricade?

Supposez qu'on admette le principe qu'on ne peut, par un acte volontaire, supprimer les petites nations et qu'on ne peut organiser l'Europe que sur des bases de liberté et d'indépendance de tous les pays, qu'ils soient grands ou petits. Doit-on prétendre par conséquent revenir purement et simplement à l'état de choses existant avant la guerre? Est-ce à dire qu'on ne pourra pas rechercher de nouvelles solutions et que toute l'idée du groupement des Etats, et même des fédérations, doit être rejetée?

Certainement pas. La question de la suppression des petits Etats ne sera pas soulevée. Mais la question de leur organisation, de leur groupement et celle de trouver une forme plus définie et plus effective de collaboration internationale dans les domaines économique et politique, est un problème particulièrment urgent pour les petites aussi bien que pour les grandes nations. Dans certains cas, cette collaboration pourrait même prendre la forme de fédérations. Mais on doit aborder le problème avec prudence et sans hâte ou simples généralisations.

Pour qu'une fédération soit en état de vivre, les trois conditions suivantes doivent être essentiellement remplies :

1o) — Les pays appelés à former une fédération doivent avant tout avoir le désir et éprouver la nécessité du groupement. En d'autres termes, la fédération doit être spontanée et non imposée.

2o) — Une fédération peut seulement exister entre des Etats qui ont le même alignement dans la politique étrangère et qui coordonnent leur système défensif militaire.

3o) — Le régime intérieur des Etats d'une fédération doit être basé sur les mêmes principes politiques et sociaux,—et cette dernière condition me parait indispensable.

(à suivre)

UN GRAND BIENFAITEUR DE L'HUMANITÉ

PASTEUR

— 2 —

En 1895, sur le mur du pavillon, une inscription et un médaillon furent posés pour signaler l'oeuvre immortelle : «Ici fut le laboratoire de Pasteur». C'est en effet dans ce petit laboratoire que Pasteur étudia les générations spontanées, fit ses études sur le vin, sur la bière, sur les maladies des vers a soie, sur le charbon, sur le choléra des poules, sur la vaccination préventive de la rage etc.,.

En 1888, au milieu de l'enthousiasme universel, une souscription internationale fut ouverte,et ce fut la création du premier Institut Pasteur. De 1865 à 1870, Pasteur fit ses recherches sur les maladies des vers à soie; pour cela, il s'installa dans une magnanerie près d'Alès, dans le midi de la France. Mais ses travaux lui causèrent une grande fatigue et au retour d'une campagne dans le Midi, il est atteint le 19 Octobre 1868 d'une hémorragie cérébrale avec paralysie du côté gauche.Trois mois plus tard, il retournait dans le midi. Fait presque miraculeux, cette grave maladie a laissé intacte la puissance d'intelligence et de volonté de Pasteur. Bien mieux, les découvertes qui ont fait le plus pour sa gloire sont venues après cette maladie.

1870 — «La science n'a pas de patrie, mais le savant en a une», avait dit Pasteur. Après Sedan, il souffrit de la défaite et de l'invasion et se retira à Arbois. Il était animé du brûlant patriotisme des soldats de la révolution. Il renvoya à l'Université de Bonn le Diplôme de Docteur que celle-ci lui avait décerné. A ce moment, deux sentiments régnaient dans son âme: horreur de la barbarie prussienne et douloureux étonnement que la civilisation n'ait pas encore supprimé la guerre.

De 1871 à 1875, il fait ses études sur la bière. Ses expériences sur le choléra des poules et le charbon s'achèvent en 1881 par une communication à l'Académie des Sciences et la fameuse expérience de Pouilly-le—Fort qui eut un retentissement prodigieux dans le monde. Ses premières expériences sur la rage sont de Décembre 1880;et le 26 Octobre 1885 fut annoncé à l'Académie des Sciences le traitement préventif de la rage.

Le 27 Décembre 1892, Jubilé de Pasteur, fut une des plus belles fêtes de la Nation Française. Des délégués français et étrangers se réunirent à cette occasion à la Sorbonne en présence du Président de la République. Pasteur déclara notamment «Vous, Délégués des Nations Etrangères, que êtes venus de si loin donner une preuve de sympathie à la France, vous m'apportez la joie la plus profonde que puisse eprouver un homme qui croit invinciblement que la science et la paix triompheront de l'ignorance et de la guerre, que les peuples s'entendront, non pour détruire mais pour édifier.

Il mourut trois ans après, le 28 Septembre 1895.

Son énergie intellectuelle et morale, sa volonté, sa concentration de pensée, sa puissance combattive firent de lui un lutteur terrible dans la poursuite et la défense du vrai, et l'un des plus grands bienfaiteurs de l'humanité.

Méditons sur la vie de Pasteur: c'est une source éternelle d'énergie, de raison, d'enthousiasme.

DE XERABO

Xerabo, welle tu xerab e, tu mal pir e, can ezab e, tu qêmîşî malê dinyayê nabe; rûhê bzdonek bi singê gewir şa nabe.

Ez dikim nakim tu bi şiretê risipiyan û porsipiya tu çê nabe.

Yekî li xerabê malê wa kiriye maşallê bi hevalê fila be hêlîna wan hêlîna teyr û tebab e.

Maşalle, halê wan bi halê hirçê çala û xenzîrê gelya be.

Wey xerabo, maşalle, tu bi qurbana nav bêna şellan û maşella be.

Tu maşalle, bi qurbana eniya lewzikan û zêra be. Maşalle tu bi qurbana kêleka toqan û menteşa be, tu bi qurbana quba kemberê bejna zirav, gobeka hêva çar de şevî, bejna zirav nava hemailan û bazbenda be.

Xerabo maşalle arî û xweliya duwazde gundê xerab e, li deşta Diyarbekir Hêcugê û cûcikê û Hewarê quş doxana û Husênî Keyê û peyasê temam li çata wan burya be;

Xerabo, ez dikim nakim tu bi ramîsanê cotê memikê mi kara xezala, şa na be.

Were xerabo, were xerabo de li te û li wî dilî, li wî sewdeyî li wî aqilî, te çira terka mi kara xezala, meya Reşûya, mehlûla teya, çîçeka bazirgana, Keva—Kerka bin Herema kirî.

Tu çû li bergîlê Cizîra Bota sewyê gol-golya û li gûşya çayê Reşika tu besilî.

Sibe bû ez û xerabê malê, her du li binya mala li hev buhurî, me kul gotin hesretê giran ji hev ra kirî.

De mi go Xerabo, îşev mi xewnek bi xêr dîbû, mi dî balîfa ber serê min û te yek bû, doşeka bin min û te yek bû, lihêfa ser min û te yek bû.

Bi hesabê xwe mi go belkî damarê geza ji devê mi Çizirî.

Simêlê ta sor û sosinî, biskê min î şêw û zerî, temerîka ta reşî qurf kirî, her sê li hev kom bûbun, li hev buhurîn,

De Xerabo, de xerabo, taximê sing û berê mi kara xezala, ji te ra nala qesrê prota li Mêrdîna şewitî, nuh camkirî, na welle nala guşiyek tirşê çêlikê, Eliyê Remo di kan û mêwa xwe da, nuh Kemilîn.

Welle sûnd xwarî me, ez tu cara terka bejna te nakim, heta melekê ... ewtê ji ezmana nazil ne be, ruhê ... ji canê mi ne girî.

Heta tu bi destê xwe kefenê mi di ... werda, topek cawê gewrê bozî ... kirî;

Heta ... di ser mi ra ranene, ... keviri de,

... kuro sal li me qediya ... ne buhurî, kanî jina te ... kirî.

De ... xerabo, te çi bi ser mi ... ûele, te ne mal û ne berdêl e.

Mi go gundîno, malîno, ma xerabê malê şeva nîvê şevê li nav şenîyê me yî şewitî digere nizam te xêr e

De xerabo, mal şewityo, ez ji te ra dibêm tu her şeva Xwedê were tewafa sing û bera ramîsanê cotê memikê mi kara xezala, ji te ra nala sênyak hunguvê Sêrtê ye.

Tu destê xwe bavî biskê mi kara xezala, mi ji te ra bi badanê zirav kirî kiriye têl e.

Tu jî qiyame destê xwe bavî eniya lewzikan û zêra dax e, qulp û xişikê dara guhêr e.

Ma xerabo, qey tu rast ne wêre, de were xerabe diyar ji diyarbilindtir e, ji berêda pirsa pêşyaya ji hedîsa virda ye.

Esmer gelekî ji gewra şêrîntir e, tu ne tava rûkê ezmana li çar çilka bi du birûska nayê û na buhure.

Ez ji te ra dibêm, tu her şeva Xwedê dakeve tewafa xana gerdenê, ramîsanê cotê memikê mi kara xezala ji te ra gelekî ji şekirê Hamid Hilo şêrîntir e;

Ji raha hulqûmê Helebê nermtir e, ji penboyê jendî gewir tir e ji genimê sala xerab buhatir e

Na welle, ji tera ji qaldirqayê Diyarbekir yeman tir e, ji tasek ava kaniya Sîma zozan û belekyak berfê zozanê Qersê û ji hunguvê Sêrtê;

Ji He lawa Entabê, ji kakilê gwîza Hindê, ji hejîrê Îzmîrê, ji dimsa Tizyanê, ji mewîjê Hebabê, ji qedehek çaya melik Ehmedê şêrîntir e.

Xerabo, sibe bû ez û xerabê malê her du, li binya mala tev rûniştin, me gilî kirin, gazin hiştin, Keserê mirinê vê ra radiniştin, Çûçika perên xwe ji xwe kirin li ber ruya germa havînê,

Heçî teyr Hebûn baskê xwe na qiyame kirin;

Nukulê xwe na ber jêr kirin bi ser min û Xerabê malê da poniştin;

Miryê li mezela kefenê xwe na di xwe werda di gora da bi şûn rûniştin;

Ji gazin û lome min û Xerabê malê kevir û gomê li me dirizin li me qeliştin.

Were xerabo, te ez ne xwestim, ne revandim kirim ma'rekî ji ma'rê nîv kuştî, li serê çiya û baniya ez terkandim,

Te ez kirim tasa çinga, li nav avîya ez çingandim,

Te ez kirim fincana ferfûrî li qoce Diyarbekra şewitî, li qehwa Gawur Meydanê li destê talan û gewada ez gerandim;

Te ez nala qiçika çelîn e hejandim;

Te ez mêjandim, te xelk û alem tevda bi me hesandin

Ez çûm mala xala, ez ne hewandim, ez çûme mala apa ez qewirandim, bav û bira ez ne hêlimandim.

De bes e Xerabo, welle tu xerab e, zinarê der mala bavê te zinarê kher e.

Wêy rebî, yekî di nav bê... dilê min û xerabê malê da bi xe rabî bigere, heger qîz be zik li ber devê wan bigere.

Heg zilam be, paşayê sê şeva be;

Birîndarê heft gula be:

Ji saetekê şûnda dev ne gere.

Xerabo, mal şewityo, ez ji te ra dibêm tu her şeva Xwedê wer tewafa sing û bera, ramîsanê cotê memikê mi kara xezala:

Ji te ra nola sênyak penîrê xam berindîra yî te re.

Li Merge Mîra jorîn lî Qerej-Daxa şewitî, tu têke parzûnan û torba, tu bi guvêşe av jê here. bi kêrê qelem teraşê tu dilim ke, damarê geza û şekir ji nav here.

PÊJINÊN DINYAYÊ

CENG & BIHINGEH

VATUTIN

Generalê Sovyetî Ê Bi Nav û Deng

GENERAL ROKOSOVSKI

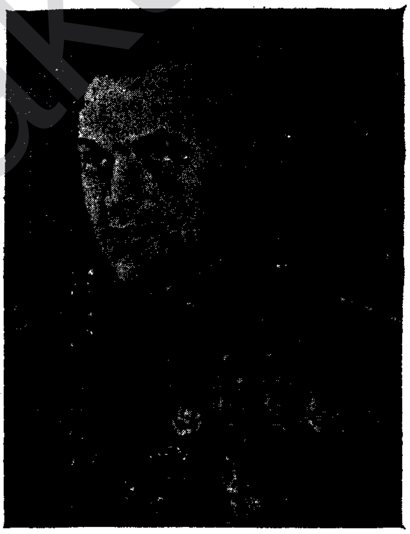

Ji Fermandarên Ordiya Sor a Bi şan û Heybet.

Şerevaniyeki Rûsî, Ji Eskerên Ordiya Ko Cihan Lê Ecêbmayî Dimîne.

De xerabo, ez ji te ra dibêm tu her şeva Xwedê, were li ser rûne bixwe tev me gere.

Ma tu elimi ye gera nava mala, tu dike kûda here, bes e Xerabo!...

IMPRIMERIE DU JOURNAL LE MIROIR D'ORIENT

www.arsivakurdi.org